

STATENS
BYGNINGSTEKNISKE
ETAT

Olje- og Energidepartementet
Einar Gerhardsens plass 1
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
07 / 01278 - 12	
DATO 11 SEPT. 2007	
AN 501	EKSP.

REF.

VÅR REF.

DATO

GG 07/236

10.09.2007

Høringsuttalelse vedrørende endring i energiloven – energitilstand i bygninger

Det vises til høringsbrev av 18. juni 2007 vedrørende endringer i energiloven - energitilstand i bygninger. Statens bygningstekniske etat (BE) takker for muligheten til å uttale seg.

BE mener at forslaget til endringer i energiloven implementerer EU direktiv 2002/91/EF på en god måte. Energimerkingen av bygg vil forhåpentlig bidra til at flere nye bygg bygges med energikvaliteter utover minstekravene gitt i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven (TEK). Samtidig mener BE at energimerking vil kunne bidra til å øke interessen for energieffektivisering i eksisterende bygninger.

BE har satt pris på samarbeidet med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) for å sikre et godt samspill mellom energikravene i TEK og kommende ordninger for energimerkingen av bygg, og ønsker fortsatt dialog med NVE om endelig utforming av merkeordningen.

Generelt

BE ønsker en tett kobling mellom endringene som nå foreslås i energiloven (med fremtidige forskrifter) og energikravene i TEK. Så langt det er mulig og fornuftig, ber BE om at det benyttes samme terminologi, definisjoner, målepunkt, virkeområde etc som er brukt ved revisjon av TEK. BE bistår gjerne med i det videre arbeidet.

Definisjoner, begreper og størrelser som benyttes bør naturligvis være i henhold til Norsk Standard og terminologi som er velkjent for næringen. Både NS 3031 - *beregning av bygningers energiytelse - metode og data*, men også andre standarder vil være sentrale i det videre arbeidet med lovendringen og utarbeidelse av forskrifter.

Samordning med plan- og bygningsloven

Forslag til § 5C-3 krever at *"eier av ny bygning skal legge frem energiattest for bygningsmyndighetene før vedkommende eier får utferdiget en ferdigattest etter plan- og bygningsloven"*. BE gjør oppmerksom på at dersom energiattest skal ligge til grunn for avslutning av byggesak, kreves det en endring i plan- og bygningsloven.

Generelt er BE skeptiske til byråkratiske prosesser som kan komme til å forsinke byggesaken. I dette tilfellet kan det imidlertid være mulig å tenke seg en samordning mellom de to regelverkene siden begge regelverk er knyttet til utforming av bygg og informasjonen som trengs for å utstede en energiattest på nye bygg uansett må foreligge som intern prosjektdokumentasjon i byggesaken. Utarbeidelse av en energiattest vil dermed kunne utarbeides parallelt med dokumentene som skal vise oppfyllelse av energikravene i TEK.

OED må ta kontakt med Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) dersom krav til energiattest skal inn som ny bestemmelse i delen av plan- og bygningsloven som omhandler avslutning av byggesaken (dagens § 99). Dette vil i alle tilfeller ikke innebære at energiattest må sendes inn til kommunen, men at kontrollerklæringen for eksempel kan inneholde selve energikarakteren (A, B, C etc), samt dato attesten ble utstedet og sendt til et sentralt arkiv.

Virkeområde

OED legger opp til å unnta midlertidige bygg fra merkeplikten. I tillegg unntas fritidsboliger under 150 m², bygg som ikke er knyttet til strømmettet, bygninger som er offisielt vernet, eldre kirkebygninger, driftsbygninger i landbruket, verksteder og industrianlegg o.l.

I § 5C-3 heter det at *"Likestilt med ny bygning er hovedombygning av eksisterende bygning"*. BE mener at plikten til å legge frem en energiattest også bør gjelde ved bruksendring, se plan- og bygningsloven § 87, punkt 2 bokstav e.

Videre anbefaler BE at fritidsboliger mellom 150 m² og 50 m² omfattes av merkeplikten, både ved salg og utleie, da disse omfattes av energibestemmelsene i TEK (§ 8-21 c). Det er heller ikke grunn til å unnta verksteder og lett industri. Dette er bygninger som, med visse unntak, omfattes av energibestemmelsene i TEK og som har egne energirammer, samt egne standardiserte verdier i NS 3031.

Bygninger som ikke er tilknyttet strømmettet når de oppføres kan knyttes til på et senere tidspunkt. BE anser at en energiattest vil inneholde relevant informasjon for bygningseier også selv om bygningen på tidspunktet ikke er tilknyttet strømmettet og anbefaler at også slike bygg omfattes av merkeplikten.

BE er videre positive til at det åpnes for at det kan utstedes energisertifikat for enkeltleiligheter. Dette vil kunne stimulere til at den enkelte forbruker iverksetter energisparetiltak utover det som skjer i regi av borettslag, sameier o.l.

Målepunkt, premiering av miljøriktig energiforsyning og grenseverdier for merket

I høringsbrevet skisserer Olje- og energidepartementet (OED) at energimerket i energiattesten vil utarbeides med utgangspunkt i byggets netto energibehov. Samtidig ønsker OED at det skal foreligge vurdering av oppvarmingsløsning i energiattesten, men at dette vil få begrenset betydning for rangeringen. Imidlertid skal særskilte varige investeringer for å begrense behovet for å kjøpe energi i markedet, påvirke byggets energitilstand, for eksempel installasjon av aktiv solvarme og varmepumper. Etter hva BE forstår innebærer dette at egenprodusert energi, fra for eksempel varmepumper og solfangere, krediteres ved fastsettelse av energimerket.

Bruker av regelverket bør kunne forholde seg til én helhetlig metode ved oppfyllelse av energikrav i TEK og utarbeiding av energiattest for bygninger. BE ønsker derfor en sterk kobling mellom innretningen av energikravene i TEK og energimerkeordningen. Det vil være uheldig dersom de to virkemidlene benytter ulikt målepunkt og beregningsmetode for bygninger med varmepumper, solfanger etc. BE mener at netto energibehov bør benyttes som målepunkt ved fastsettelse av energimerket. Dette samsvarer med målepunkt for kravene i TEK § 8-21, og vil muliggjøre enkel sammenligning mellom forskriftsnivå og energimerke.

En uheldig effekt av Departementets forslag vil være at oppvarmingsløsninger basert på direkte bruk av fossile brenslers sidestilles med biobrensel, fjernvarme osv. Bygninger som benytter varmepumpe, solfanger, bioenergi, fjern- og nærvarme bør krediteres i forhold til bygninger som benyttes elektrisitet og/eller fossile brenslers som direkte oppvarmingskilde. Dette vil være i tråd med rikspolitiske målsetninger om en miljøvennlig energiomlegging.

Utfordringen kan løses med en kobling mot § 8-22 i TEK som omhandler byggets energiforsyning. Som hovedregel skal nye bygg tilrettelegges slik at cirka halvparten, og minimum 40 prosent, av byggets energibehov til romoppvarming og varmtvann, kan dekkes av annen energiforsyning enn elektrisitet og/eller fossile brenslers hos sluttbruker¹.

Premiering av miljøriktig energiforsyning i energimerket kan for eksempel løses ved å bruke pluss og minuser avhengig av hvordan § 8-22 i TEK er ivaretatt. For eksempel kan bygninger der 60 prosent eller mer av varmebehovet vil kunne dekkes av annen energiforsyning enn elektrisitet og/eller fossile brenslers hos sluttbruker oppnå en pluss (+) i energimerket. Tilsvarende får

¹ Det gis unntak for bygninger med særlig lavt varmebehov og for tilfeller der hovedkravet medfører merkostnader for forbruker over byggets livsløp.

bygninger der kun 40 prosent eller mindre vil kunne dekkes av annen energiforsyning enn elektrisitet og/eller fossile brensler hos sluttbruker en minus (-) i energimerket (se figur 1).

Bygningskategori, adresse osv)	Byggets energikvaliteter	Energiregler i TEK	Energimerke
Beregnet årlig netto energibehov	165 kWh/m ²	165 kWh/m ²	C
Beregnet årlig netto varmebehov:	59 kWh/m ²	59 kWh/m ²	
Energiforsyning - annen energiforsyning enn elektrisitet og/eller fossile brensler til varmebehov:	➤ biokjel med kapasitet til å dekke 40 kWh/m² i året ➤ tilsvarende over 60 % av beregnet årlig varmebehov	➤ cirka 50 % dekning av totalt varmebehov som hovedregel	+

Figur 1: Forenklet skisse til energimerke, inklusive premiering av miljøriktig energiforsyning.

BE mener videre det bør vurderes å knytte energimerket opp mot utviklingen som har vært når det gjelder energikrav i forskriftene til plan- og bygningsloven. Det kan for eksempel innebære at energimerke C tilsvarende energikravene i TEK etter revisjonen i 2007. Energimerke D dimensjoneres etter energikrav i 97-forskriften, energimerke E dimensjoneres etter energikravene i 87-forskriften osv. Dette vil kunne være til hjelp i forbindelse med energimerking av eksisterende bygninger.

Beregningsprogram og ny NS 3031

I høringsbrevet heter det at det legges opp til et WEB-basert verktøy for energimerking av bygg. Energimyndighetene vil sørge for at det vil bli utviklet beregningsprogram som kan brukes for ulike kategorier bygg. BE tar for gitt at slike beregningsprogram baseres på NS 3031. Husbanken utvikler et WEB-basert verktøy for å beregne energibehovet for boliger basert på NS 3031. BE mener det vil være fornuftig at myndighetene benytter samme beregningsprogram for bygningers energibehov.

Kompetansekrav

OED legger opp til at eiere av så vel boliger som yrkesbygg selv kan innhente dokumentasjon som er nødvendig som grunnlag for en energiattest. Det kan imidlertid være aktuelt å stille nærmere kvalifikasjonskrav til aktører som skal innhente dokumentasjon for yrkesbygg. I den forbindelse kan en muligens se for seg bruk av den sentrale godkjenningsordningen for foretak som forvaltes av BE. Den sentrale godkjenningsordningen setter generelle krav til foretakssystem og kompetanse. Det stilles krav til foretak, ikke til individuelle personer. Systemkravene i godkjenningen skal sikre at rett person i foretaket utfører energiberegningene.

Dersom OED og NVE ønsker det kan en se videre på mulighetene for å opprette en tilleggsgodkjenning for de foretak som skal ha tillatelse til å utstede energiattester for kompliserte yrkesbygg. For eksisterende bygg kan takstmannsapparatet benyttes for å utstede energiattest. Det kan legges opp til at takstmenn som ønsker å kunne utføre en slik tjeneste også må møte kompetansekrav i en eventuell tilleggsgodkjenning i den sentrale godkjenningsordningen.

Energivurdering av tekniske anlegg

OED foreslår at eier skal foreta regelmessig energivurdering av kjeler som oppvarmes med fossilt brensel og klimaanlegg. BE mener det også bør foretas energivurdering av kjeler som varmes opp med biobrensel. I tillegg bør det vurderes å utvide ordningen til å også omfatte inspeksjon av ventilasjonsanlegg. Dette kan ivaretas av samme type personell og dermed ikke nødvendigvis innebære noen stor kostnadsøkning. En utvidelse av inspeksjonsområder kan bidra til lavere energibruk og bedre innklima, også for bygninger som ikke varmes opp med fossilt brensel.

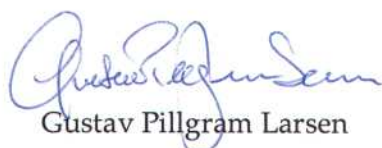
Forslag til § 5C-5 sier at Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kvalifikasjonskrav til energirådgivere. BE åpner for at den sentrale godkjenningsordningen for foretak eventuelt kan benyttes til dette formålet (se også eget punkt om kompetansekrav).

Konkrete innspill til lovtekst i § 5C-1

BE mener det er uheldig å skrive at "*energiattesten skal bestå av dokumentasjon av de faktiske opplysninger utredningen bygger på*", da dette lett kan oppfattes som opplysninger om faktisk forbruk, det vil si målt energiforbruk.

Videre bør formuleringen "*tiltaksliste for energisparetiltak*" endres til "*liste over energisparetiltak*" for å unngå forveksling med listen over energitiltak i TEK § 8-21 a.

Med hilsen

Gustav Pillgram Larsen

Assisterende direktør

Lisbet Landfald

Avdelingsdirektør

SAKSBEHANDLER: Gunnar Grini/Brita Dagestad

VEDLEGG:

KOPI TIL:

Kommunal- og regionaldepartementet, Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Husbanken, Postboks 824 Bedriftssenter, 3007 Drammen